

УДК 546.161:615.454.1:616-035.1:616.314-002

**ПИТАННЯ БЕЗПЕКИ ЗАСТОСУВАННЯ ФТОРИДВМІСНИХ
ЗУБНИХ ПАСТ**

Ролік-Аттіа С.М., Губченко Т.Д., Пімінов О.Ф., Шевченко В.О.
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Руйнування зубів (карієс) є широко розповсюдженим захворюванням, що вражає мільярди людей по всьому світу. Для його профілактики протягом тривалого часу використовується фтор, що входить до складу зубних паст, ополіскувачів та спреїв для порожнини рота, зубних гелів та лаків. Зубна паста – це косметичний засіб гігієнічного догляду за порожниною рота і зубами на основі суспензії абразивно-поліруючих матеріалів у водно-гліцеринових розчинах гелутворюючих і поверхнево-активних речовин. В наш час зубні пасти є найпоширенішим засобом індивідуальної гігієни порожнини рота, яку рекомендується проводити 2 рази на день тривалістю 2 хв. Частіше за все використовують пасту зі фтором, стандартна концентрація якого складає для дорослих 1000-1500 часток на мільйон (ч/млн, ppm) та для дітей 200-500 ppm.

Авторами Кокрейнівської групи з гігієни порожнини рота були проведені 96 рандомізованих досліджень (опубліковані в період з 1955 р. по 2014 р.), в яких брали участь 60160 чоловік. Вивчався вплив зубної пасти з вмістом фтору в концентрації до 1500 ppm на молочні зуби; 1450 ppm – на молочні та постійні; до 2400 ppm – на постійні зуби дітей віком до 18 років; до 1100 ppm – на постійні зуби дорослих. В більшості досліджень карієс оцінювали після того, як учасники використовували зубні пасти протягом 36 місяців.

Результати досліджень включають тільки докази середньої або високої якості. У дітей молодшого віку при використанні пасти з 1500 ppm фтору кількість нових осередків карієсу зменшувалась в порівнянні з пастою без фтору, приблизно рівними вони були при використанні 1055 ppm в порівнянні з 550 ppm; 81 дослідження впливу зубної пасти з різною концентрацією фтору в порівнянні один з одним (7 різних концентрацій у 21 комбінаціях) на постійні зуби дітей та підлітків показало, що вміст фтору 1000-1250 ppm або 1450-1500 ppm сприяв зменшенню карієсу в порівнянні з використанням зубних паст без фтору; при вмісті 1450-1500 ppm поява нових осередків зменшувалась більш ніж при 1000-1250 ppm. Кількість їх не змінювалась при використанні зубної пасти з концентрацією фтору 1700-2200 ppm або 2400-2800 ppm в порівнянні з вмістом фтору 1450-1500 ppm. Карієс постійних зубів дорослих людей усіх вікових груп зменшувався при використанні зубної пасти з вмістом 1000 або 1100 ppm фтору в порівнянні з зубною пастою без фтору.

Таким чином, можна зробити висновки, що користь застосування фторидвмісної зубної пасти, що містить певні концентрації фтору (від 1000 до 1250 ppm), більш ефективно для профілактики руйнування зубів в порівнянні з зубною пастою без фтору, оскільки існують докази високої визначеності. Також, чим вище концентрація фтору, тим більш виражений ефект профілактики карієсу, але стосовно дітей молодшого віку вибір фторидвмісної пасти необхідно співвідносити з ризиком флюорозу.